

**AZ
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM**

Szervezeti és Működési Szabályzat

I. kötet

Szervezeti és Működési Rend

4.c. sz. melléklete

**AZ ELTE GOTHARD ASZTROFIZIKAI OBSZERVATÓRIUM
ÉS MULTIDISZCIPLINÁRIS KUTATÓKÖZPONT
SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATA**

BUDAPEST, 2012.

Az 1881-ben alapított „*Herényi Astrophysikai Observatorium*” hazánk egyetlen olyan csillagászati intézménye, amely az alapítása helyén napjainkban is nemzetközi szintű tudományos munkát folytat. Gothard Jenő a ma már Szombathely egyik kerületét alkotó herényi városrészben lévő birtokán alapította meg asztrofizikai obszervatóriumát és e tudományteremtő lépésével elévülhetetlen érdemeket szerzett a XIX. század második felében egyre gyorsuló ütemben kibontakozó asztrofizika hazai meghonosításában. Az égitestek fizikai és kémiai tulajdonságaival foglalkozó, a csillagászati fotometriát és spektroszkópiát a fotográfiával együtt magában foglaló tudományág Gothard korában világviszonylatban is újnak számított. A herényi tudós földbirtokos nemcsak értékes nemzetközi szintű tudományos eredményeivel tett világhírnévre szert, de kimagasló érdemeket szerzett a csillagászati megfigyelési módszerek és technikai eszközök fejlesztésével is. Fényes sikereinek egyik titka kiváló műszerkonstruktori tehetségében rejlett, amely lehetővé tette számára a célul kitűzött észlelési feladatok véghezviteléhez legalkalmasabb berendezések megtervezését és kivitelezését. Gothard Jenő tevékenységének számottevő szerepe volt abban, hogy az 1870-es évek közepétől az 1890-es évek elejéig terjedő időszakban a magyarországi asztrofizikai kutatások lépést tudtak tartani e fiatal tudományágban ekkor irányadó Németország mellett.

Mindezen felbecsülhetetlen értékű tudományos hagyaték gondozására, Gothard Jenő példamutató szellemi örökségének letéteményeseként annak továbbvitelére az Eötvös Loránd Tudományegyetem (a továbbiakban: Egyetem) egyetemi csillagvizsgálóként, továbbá a csillagászati oktatás és kutatás nélkülözhetetlen szervezeti egységeként, mindemellett a térség regionális egyetemi kutatásait összefogó bázisaként működteti az ELTE Gothard Asztrofizikai Obszervatórium és Multidiszciplináris Kutatóközpontot (a továbbiakban: Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont).

Az Egyetem Szenátusa az ELTE Szervezeti és Működési Szabályzat I. kötet: Szervezeti és Működési Rend 33. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont Szervezeti és Működési Szabályzatát az alábbiak szerint állapítja meg:

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont leírása

1. §

- (1) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont működésének célja:
 - a) csillagvizsgálóként nemzetközi szinten való tudományos kutatás közalkalmazottai, valamint egyetemi hallgatók és doktoranduszok részvételével és oktatás, szakmai gyakorlat biztosítása;
 - b) rektori, dékáni vagy intézetigazgatói kezdeményezésre – pályázati bevétel vagy külső féltől érkező megrendelés, támogatás terhére – kutatócsoportok működésének biztosítása meghatározott kutatási projektek céljából;
 - c) Gothard Jenő szellemi és tárgyi örökségének gondozása, ennek céljából múzeumi gyűjtemény fenntartása.
- (2) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont nem szakmai tevékenysége feletti felügyelet a tudományos ügyekért felelős rektorhelyettes hatáskörébe tartozik, aki ennek keretében figyelemmel kíséri a működést, megvizsgálja a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont éves jelentését, és amennyiben ezek során, vagy bármely más módon törvényességi vagy gazdaságossági aggálya merül fel, ezt jelzi a főtitkár, illetve a gazdasági főigazgató felé.

- (3) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont a jelen szabályzatban meghatározottak szerint az illetékes kari szervezeti egységgel egyeztetett módon közreműködik oktatási feladatok ellátásában.
- (4) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont működésének pénzügyi forrása költségvetési normatív támogatás és saját bevétel.

A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont feladata

2. §

A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont feladatai:

- a) nemzetközi színvonalon végzett tudományos kutatási tevékenység az asztrofizika területén;
- b) részvétel az országos felsőfokú szakirányú képzésben (gyakorlati oktatással, diplomamunkák és PhD disszertációk készítésével);
- c) a közoktatás támogatása tanulmányi csoportok fogadásával és szakmai vezetésével;
- d) a természettudományos és kulturális közismeret szintjének emelése;
- e) pályázati bevétel vagy külső féltől érkező megrendelés, támogatás terhére kutatási projektek szakmai és/vagy infrastrukturális kereteinek biztosítása;
- f) a Gothard féle műszereket és eszközöket bemutató múzeum működtetése (működési engedély száma: Mk/d/8- 1978.), ennek keretében a „Gothard Tudomány- és Technikatörténeti Állandó Kiállítás” fenntartása, a Gothard fivérek tudományos és technikai hagyatékának méltógondozása, annak közművelődési célra való felhasználásának biztosítása.

A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont szervezeti rendje

3. §

- (1) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont igazgatóját a rektor nevezi ki az megbízásra kiírt pályázatra jelentkező csillagász végzettséggel és doktori fokozattal rendelkező pályázók közül. Az igazgató feladata a szervezeti egység szakmai-tudományos működésének irányítása, fejlesztési lehetőségeinek vizsgálata, kapcsolattartás egyetemi és külső (közigazgatási, szakhatósági, média) szervekkel, pénzügyi tervezés és ellenőrzés, egyetemi és hatósági jelentéskötelezettségek teljesítése, munka-, baleset- és tűzvédelmi oktatás.
- (2) Az igazgató munkáltatói jogokat gyakorol a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont munkatársai felett, aláírási és utalványozási joga van az Egyetem szabályzatai és rektori utasításai szerint.
- (3) A nem oktató-kutató munkatársak feladata:
 - a) a könyvtár, valamint a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont tudománytörténeti, tárgyi és archivális gyűjteményének kezelése;
 - b) a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont igazgatója által megszabott adminisztrációs teendők ellátása (postázás, kézbesítés stb.);
 - c) a kiállítás teremőri feladatainak ellátása;
 - d) segédkezés a távcsöves bemutatóknál;
 - e) nappali portási teendők ellátása;
 - f) leltárfelelős;
 - g) a felsorolásban nem részletezett, alkalmi ügyintézői feladatok.

- (4) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont kutatói kutatómunkájukat az Egyetem szabályzataiban és rektori utasításaiban megfogalmazottak szerint, az igazgató irányításával végzik.

Az asztrofizikai obszervatórium működési szabályai

4. §

- (1) A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont kutatói a szakma specifikuma szerint a nap bármely szakában az obszervatóriumban tartózkodhatnak.
- (2) A „Gothard Tudomány- és Technikatörténeti Állandó Kiállítás” nyitvatartási ideje: hétfő-péntek 8-17 óráig, a gyűjtemény egyénileg és csoportosan, lehetőleg előzetes bejelentés alapján látogatható. Kívánatos csoportlétszám a speciális feltételek miatt 10-15 fő. A kiállítás csak szakvezetővel látogatható. A belépődíjat az igazgató javaslatára a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság állapítja meg. Egyetemi tanulmányi csoportok, szakmai rendezvények és Szombathely város oktatási intézményei esetében az igazgató engedélyezhet díjmentes belépést.
- (3) Az asztrofizikai obszervatórium felbecsülhetetlen értékét képezi a levéltár, az évszázados csillagászati megfigyeléseket őrző fotólemez-tár, illetve a Gothard korabeli egyéb írásos és tárgyi dokumentumok.
- (4) A gazdag tudománytörténeti anyag szisztematikus feldolgozását a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont kutatói folyamatosan végzik. A kutatási eredmények primér publikálásához fontos egyetemi érdek fűződik.
- (5) A Gothard hagyatékkal kapcsolatos minden külső igény kielégítése az igazgató írásos engedélye alapján történhet.

A multidiszciplináris kutatóközponti részleg (kutatócsoportok) működési szabályai

5. §

- (1) Multidiszciplináris kutatócsoport alakítását a rektor, illetve az illetékes dékán kezdeményezheti. Az illetékes kar és a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont közötti szükséges egyeztetések koordinálása rektorhelyettesi hatáskör.
- (2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont igazgatója a kutatócsoport tagjai felett munkáltatói jogot nem gyakorol, de a biztonságos és – a kutatási tevékenység szakmai részét nem érintően – a gazdaságos munkavégzés tekintetében munkahelyi vezetőként jogosult eljárni.
- (3) Multidiszciplináris kutatócsoportot saját hatáskörben a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont igazgatója is alakíthat, erről a tudományos ügyekért felelős rektorhelyettes útján tájékoztatja a rektort. Ha e kutatócsoport munkájába kari munkatársakat is be kíván vonni, akkor a rektorhelyetttel rögzített módon előzetesen egyeztetnie kell az érintett dékánal. Kari állományba tartozó munkatársak ilyen esetben történő bevonása a dékán hozzájárulásában meghatározott módon, a vonatkozó egyetemi szabályozás alapján – különösen többletfeladat elrendelésével, valamint hallgatói munkaszerződéssel (doktorandusz szerződéssel), illetve annak kiegészítésével történhet.
- (4) A multidiszciplináris kutatócsoportok működésével járó költségeket a pályázati bevételből vagy a külső féltől érkező megrendelésből, támogatásból kell biztosítani.

A Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont fejlesztési irányai

6. §

Amennyiben annak anyagi és technikai feltételei adottak, a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont működése során az alábbi fejlesztési irányokat kell figyelembe venni:

- a) meg kell őrizni a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont mint egyetemi oktató-kutatóbázisnak a Nyugat-Magyarországi régió meghatározó természettudományos műhelyként elért szerepét;
- b) változatlanul fenn kell tartani azt a státust, amelyben a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont lévén az Egyetem a Nyugat-Pannon régió tekintélyes oktatási és tudománypolitikai tényezőjévé vált;
- c) ki kell aknázni azt a lehetőséget, amely a 2006/2007-es tanévtől kezdve az egységes európai felsőoktatási térségben bevezetésre kerülő BSc, MSc oktatás és doktori képzés révén a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont régióbeli szerepe felértékelődéséhez kapcsolódik;
- d) a lehető legteljesebb mértékben igénybe kell venni azokat az interregionális támogatási forrásokat, amelyek segítségével a Gothard Obszervatórium és Kutatóközpont azonnal egy igen intenzív humán erőforrás és infrastrukturális fejlesztési periódusba léphet.

Budapest, 2012. május 21.

Dr. Mezey Barna
rektor